

Acord CG/2021/2/34, de 28 d'abril, del Consell de Govern, pel qual s'aprova la política institucional de dades obertes de recerca (modificada per la Comissió de Política Científica i de Transferència de 8 de juny 2021)

PREÀMBUL

La directiva de dades obertes i reutilització de la informació del sector públic, també coneguda com la "Directiva de dades obertes", (Directiva 2019/1024¹), proporciona un marc legal comú per a un mercat europeu de dades governamentals (informació del sector públic). Es basa en dos pilars clau del mercat intern: la transparència i la competència lleial.

La Directiva introdueix el concepte de conjunts de dades d'alt valor, definit com a documents la reutilització dels quals s'associa amb importants beneficis per a la societat i l'economia. Estan subjectes a un conjunt de normes separades que garanteixen la seva disponibilitat de forma gratuïta, en formats llegibles per màquina, proporcionats a través d'interfícies de programació d'aplicacions (API) i, si escau, com a descàrrega massiva.

Les dades públiques "obertes" (Open Data) són informació del sector públic a què es pot accedir i reutilitzar fàcilment i àmpliament, de vegades en condicions no restrictives. Les polítiques de la Comissió Europea se centren a generar valor per a l'economia i la societat mitjançant la reutilització d'aquest tipus de dades.

La política de dades obertes està relacionada amb la política de dades de recerca oberta, ja que totes dues tracten les dades finançades amb fons públics o les seves dades resulten de finançament públic. Per tant, en principi, les dades haurien de ser obertes, accessibles i reutilitzables.

L'accés obert és la pràctica de proporcionar accés en línia a informació científica que és gratuïta per a l'usuari i que es pot reutilitzar. Ara es reconeix àmpliament que el fet que els resultats de la recerca siguin més accessibles a tothom contribueix a una ciència millor i més eficient i a la innovació en els sectors públic i privat. La Comissió Europea dona suport a l'accés obert, concretament als seus programes de finançament.

L'accés obert a la informació científica en recerca i innovació fa referència a dues categories principals: les publicacions científiques revisades per parells i les dades de recerca científica.

És en aquest context que la URV reconeix la importància de les dades de recerca i justifica la creació i l'adopció d'una política per donar suport a la visibilitat i reutilització d'aquestes dades, contribuint així als objectius de transparència i competència lleial fixats per la Unió Europea.

1. ÀMBIT D'APLICACIÓ

La política següent és aplicable a tot el personal investigador en actiu i estudiants de doctorat de la URV. En el cas que les activitats de recerca estiguin finançades externament i tinguin altres condicions en relació amb la gestió de dades de recerca de les estipulades en aquesta política, prevalen les de la institució finançadora.

¹. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.172.01.0056.01.ENG

2. DRETS

Per defecte, els drets que es puguin derivar de la generació i la utilització de les dades estan regulats per la legislació vigent, per les normatives aplicables de la URV i la regulació laboral del personal investigador.

3. PUBLICACIÓ DE LES DADES DE RECERCA

Les dades de recerca derivades dels projectes de recerca tant internacionals com nacionals que hagin estat finançats amb fons públics, i sempre que així ho estableixi la convocatòria, el programa o pla pel qual es regeixen, s'han de dipositar i difondre a través dels mitjans que la URV posi a disposició, d'acord amb el que està establert.

Es recomana que el PDI i els estudiants de doctorat que treballin amb dades de recerca durant les seves investigacions les facin públiques, com a molt tard, quan finalitzin la recerca. La URV recomana l'ús dels mitjans que la URV posi a disposició, com a molt tard, quan es publiquin els resultats de la recerca desenvolupada.

Les dades s'han d'emmagatzemar d'una manera correcta, completa, responsable, mantenint-ne la integritat. Quan les dades es facin públiques han de ser trobables, accessibles, interoperables, reutilitzables, ètiques i fiables (en anglès, FAIRER).

Llevat dels casos en què calgui restringir l'accés a les dades per qüestions de confidencialitat, seguretat, privacitat o per acords amb terceres parts, les dades s'han de publicar de manera oberta, és a dir, amb una llicència que en permeti una reutilització àmplia, com per exemple les llicències CC0 o CC BY de Creative Commons.

Per garantir que es compleix la referència a l'autor original, la URV assignarà un identificador persistent (e.g. DOI, handle) a cada element (conjunt de dades) publicat als mitjans que la URV posi a disposició i mantindrà un registre d'accessos a les dades a efectes de reconeixement i de gestió de la permanència. Les dades que es publiquin als mitjans que la URV posi a disposició es mantindran segons s'indiqui en el pla de gestió d'aquestes dades mentre no hi hagi altres indicacions al respecte.

4. PUBLICACIÓ DE DADES PERSONALS

Amb caràcter general, en el cas que siguin dades personals, les dades obertes s'han de sotmetre a un procés d'anonimització previ a la publicació.

Si amb motiu de la recerca s'han de publicar dades personals, cal complir aquests requisits abans de la publicació:

Obtenir el consentiment explícit de les persones titulars de les dades personals per a la seva publicació com a dades obertes.

Aplicar el principi de minimització de dades, pel qual només es faran públiques les dades que puguin ser rellevants a efectes de recerca.

Consultar la seva idoneïtat als delegats de protecció de dades i, si s'escau, obtenir l'autorització del comitè ètic d'investigació corresponent.

5. RESPONSABILITATS

La responsabilitat de la publicació de les dades de recerca recau sobre el personal investigador i la URV.

EL PERSONAL INVESTIGADOR HA DE:

- a) Publicar, en els mitjans que la URV posi a disposició, el pla de gestió de dades (PGD), on s'indica com s'han gestionat les dades i que està elaborat d'acord amb els requeriments de les institucions finançadores.
- b) Publicar les dades obtingudes en una activitat de recerca, tan en obert com sigui possible, d'acord amb aquesta política, la normativa i la legislació aplicables, els principis ètics i qualsevol requeriment determinat en la relació contractual.
- c) Recollir, documentar, arxivar i publicar als mitjans que la URV posi a disposició les dades seguint els principis establerts en aquesta política: dades trobables, accessibles, interoperables, reutilitzables, ètiques i fiables (FAIRER).
- d) Preveure la sostenibilitat de l'emmagatzematge de dades.
- e) En el cas que les dades siguin de caràcter personal, cal que segueixin el protocol establert per la URV, inclosa la consulta al Responsable de seguretat de la informació, al delegat de Protecció de Dades i, si s'escau, l'aprovació de l'òrgan d'ètica de la investigació i la innovació adient de la URV.

LA URV HA DE:

- a) Col·laborar amb altres entitats per elaborar materials de suport als plans de gestió de dades demanats al personal investigador per la Universitat o per terceres parts.
- b) Disposar dels recursos i dels mitjans per fer viable aquesta política: el manteniment dels mitjans que la URV posi a disposició.
- c) Dur a terme les accions necessàries per assegurar la visualització de les dades obertes de recerca de la URV amb la infraestructura d'accés obert per a la investigació a Europa (OpenAIRE)
- d) Proporcionar assessorament i suport al personal investigador en l'àmbit de dades obertes d'acord amb la legislació, els requeriments de les institucions finançadores i qualsevol altra regulació rellevant.
- e) Oferir els mitjans adequats per publicar les dades de recerca del personal investigador i preservar-les, assegurant-ne l'accés públic de manera gratuïta, segons cicle de vida de les dades i proporcionant les guies de procediment adients.
- f) Revisar periòdicament les recomanacions per assignar llicències a les dades de recerca.
- g) Establir un sistema sostenible de costos per a la publicació de dades. En annex, es definiran els costos econòmics aplicables en cada moment, el seu finançament i la responsabilitat de la seva gestió.
- h) Vetllar pels drets de la institució i del personal investigador.

6. VALIDESA

Aquesta política entra en vigor el dia següent de la seva aprovació pel Consell de Govern, una vegada hagin estat assignats els recursos humans, materials i econòmics adients, i serà revisada i actualitzada per la Comissió competent en matèria de recerca sempre que sigui necessari.

L'Equip de Govern ha de vetllar pel compliment d'aquesta política.

ANNEX 1. DEFINICIONS

DADES DE RECERCA CIENTÍFICA

Fa referència a la informació, en particular fets o números, recollida per examinar-la i considerar-la com a base per al raonament, la discussió o el càlcul. També es defineix com a dades subjacents a publicacions altres dades (com ara conjunts de dades curats però no publicats o dades en cru). Inclou les dades, les metadades i les eines per consultar-les. Com a exemples, s'inclouen estadístiques, resultats d'experiments, mesures, observacions resultants del treball de camp, resultats de les enquestes, enregistraments d'entrevistes i imatges. L'enfocament d'aquesta política es centra en les dades de recerca disponibles en format digital.

ACCÉS OBERT A DADES DE RECERCA CIENTÍFICA

Es refereix al dret d'accés i reutilització digital de dades de recerca. Normalment, els usuaris poden accedir, extreure, explotar, reproduir i difondre de manera gratuïta dades de recerca obertes i accessibles. Aquest accés pot implementar-se per dues vies:

1. Auto-arxiu: l'autor o un representant arxiva (diposita) l'article publicat o el manuscrit final revisat per parells en un dipòsit en línia abans, al mateix temps o després de la publicació. Alguns editors sol·liciten l'accés obert només després que hagi transcorregut un període d'embargament.
2. Publicació d'accés obert: un article es publica immediatament en mode d'accés obert. En aquest model, el pagament dels costos de publicació s'allunya dels lectors subscrits.

PUBLICACIONS CIENTÍFIQUES

Principalment es tracten d'articles de recerca científica publicats en revistes científiques, la publicació dels quals es troba sotmesa a un procés d'avaluació d'altres investigadors/es (revisió per parells) competents en la matèria publicada.

ACCÉS OBERT A PUBLICACIONS CIENTÍFIQUES

Es defineix accés obert com l'accés en línia gratuït, immediat i permanent al text complet d'un article científic o acadèmic. Permet descarregar, difondre i compartir la publicació, fins i tot amb un ús comercial, amb l'obligació de respectar-ne sempre l'autoria.

DADES "FAIR"

Es tracta de dades que siguin trobables, accessibles, interoperables, reutilitzables. FAIR ve de l'anglès Findable, Accessible, Interoperable and Reusable.

DADES "FAIRER":

Es tracta de dades que siguin trobables, accessibles, interoperables, reutilitzables, ètiques i fiables. FAIRER ve de l'anglès Findable, Accessible, Interoperable, Reusable, Ethical and Reliable.